

Zijn alle wolven slecht?

Praattips voor bij het boek 'De wolf die uit het boek viel'

© Fabien van der Ham | www.filosovaardig.nl

Leuk dat je wilt gaan filosoferen met je kinderen of klas. Filosoferen is niet moeilijk, het is hooguit even wennen want als volwassene mag je nu eens niet je mening geven. Het gaat om het denken van de kinderen en om hun antwoorden. Het enige wat jij als begeleider mag doen, is vragen stellen en beurten geven. Het zal beslist mooie gesprekken opleveren, die soms kort en soms lang duren.

Het is wel belangrijk dat de kinderen steeds argumenten geven bij hun antwoorden. Dit kun je stimuleren met doorvraagvragen als:

- Hoe weet je dat?
- Wie bepaalt dat?
- Zou het ook anders kunnen zitten?
- Is dat altijd zo?
- Kun je een voorbeeld geven?
- Bestaat daar een regel voor?

Lees eventueel ter voorbereiding eerst de gratis mini-cursus filosoferen met kinderen op www.filosovaardig.nl/mini-cursus

Over het boek

De boekenkasten in Zoë's kamer staan vol met boeken. Zo vol dat er een boek naar beneden valt en de boze wolf uit het verhaal tevoorschijn komt. Eenmaal uit zijn boek is Wolf niet zo dapper. Wanneer hij een kat in de kamer ziet, probeert Wolf zich snel weer in een boek te verstoppen. Hij rent van het ene naar het andere boek, komt terecht op een sprookjesbal en bij dinosaurussen, maar is nergens

Vraag het gratis
kennismakingspakket
filosoferen met kinderen aan op
www.filosovaardig.nl/downloads

welkom. Hij voelt zich eenzaam en bang en is op zoek naar een plek waar hij zich veilig kan voelen.

Doelgroep

Groep 1 t/m 5

Thema

Wanneer geloof je uitspraken over iets of iemand?

Vorbereiding voor de leerkracht/ouder

Print de materialen uit de bijlagen 1 t/m 3.

Start

Ga aan de keukentafel of in de kring zitten. Laat de voorkant van het boek zien en vertel dat het over een wolf gaat. Laat de kinderen vertellen wat ze van wolven weten. Ze zullen dingen zeggen als gevaarlijk, scherpe tanden, zwarte poten, eet mensen op en dat soort zaken. Zeg vervolgens dat de wolf uit dit boek gemeen is en vraag wie dat gelooft. Tel hoeveel kinderen dat geloven.

Lees daarna het boek 'De wolf die uit het boek viel' voor.

Napraten

Praat na over het boek. Wat vonden de kinderen van de wolf? Lijkt hij op hun eigen omschrijving van een wolf? Wat vinden ze ervan dat de wolf bang is? Hadden ze dat verwacht van een wolf?

Waarom geloofden sommige kinderen dat de wolf gemeen zou zijn?

Vraag het gratis
kennismakingspakket
filosoferen met kinderen aan op
www.filosovaardig.nl/downloads

Verdiepende werkvorm: wanneer geloof je iets?

Laat één voor één onderstaande foto's zien. Je kunt ze groot uitprinten vanaf bijlage 1. Stel de bijbehorende vragen erbij. Leg vervolgens de kaartjes met het aantal stemmen dat er volgens de kinderen bij hoort naast. (bijlage 2)

Wanneer geloof je dat de wolf uit het boek slecht is?

Als 1 mens het zegt

Als 10 mensen het zeggen

Als 100 mensen het zeggen

Als 1000 mensen het zeggen

Wanneer geloof je dat deze besjes giftig zijn?

Als 1 mens het zegt

Als 10 mensen het zeggen

Als 100 mensen het zeggen

Als 1000 mensen het zeggen

Wanneer geloof je dat dit meisje gemeen en stom is omdat alle mensen met rood haar gemeen en stom zijn?

Als 1 mens het zegt

Als 10 mensen het zeggen

Als 100 mensen het zeggen

Als 1000 mensen het zeggen

Wanneer geloof je dat een bepaald museum saai is?

Als 1 mens het zegt

Als 10 mensen het zeggen

Als 100 mensen het zeggen

Als 1000 mensen het zeggen

Vraag het gratis
kennismakingspakket
filosoferen met kinderen aan op
www.filosovaardig.nl/downloads

Wanneer geloof je dat dit opaatje een dief is?

Als 1 mens het zegt

Als 10 mensen het zeggen

Als 100 mensen het zeggen

Als 1000 mensen het zeggen

Wanneer geloof je dat dit meisje heel stoer is?

Als 1 mens het zegt

Als 10 mensen het zeggen

Als 100 mensen het zeggen

Als 1000 mensen het zeggen

Bekijk hoe de aantallen per plaatje zijn neergelegd. Zijn er opvallende verschillen? Maakte het uit of het over mensen, dingen of dieren ging? Benoem deze verschillen en vraag hoe dat kan.

Optioneel: Vooroordelentest

Leg de foto's uit bijlage 3 in de kring. Vraag: welke van deze kinderen is altijd ...

- Vrolijk
- Vriendelijk
- Boos
- Aan het zeuren
- Stiekem
- Gemeen

Vraag het gratis
kennismakingspakket
filosoferen met kinderen aan op
www.filosovaardig.nl/downloads

Bespreek waarom de kinderen dat denken, hoe je kan weten of dat waar is en of je daar zomaar vanuit mag gaan.

Vraag ook of je wel wat over iemand kan zeggen als je maar één foto gezien hebt.

Afronden

Vraag de kinderen wanneer ze iemand geloven. Denken ze er nu anders over dan eerst?

Gespreksfragment

Ik leg de foto van het meisje met het rode haar neer: 'Dat is een stom meisje want ik ken heel veel meisjes met rood haar en die zijn allemaal stom.'

'Dat geloof ik niet,' zegt Jules, 'want Pipi Langkous heeft ook rood haar en die is ook heel aardig.'

'Ik ken wel een meisje met rood haar dat stom is,' zegt Job.

Waarop Yvette zegt: 'Nou, maar ik ken ook wel een meisje met blond haar dat stom is, hoor.'

'En als nou 100 mensen zeggen dat ze stom is?'

'Ik geloof pas dat iemand stom is als ik zelf 100 keer gezien heb dat ze stom doet.'

'Ja,' zegt Fajed, 'ik vertrouw alleen op mezelf.'

Ik leg een nieuwe foto neer. 'Als ik zeg dat deze bessen giftig zijn, geloof je het dan?'

'Ja, als jij het zegt wel,' zegt Sem. Hij vertelt ook dat hij snel iemand gelooft.

'Waarom?'

'Ik wil geen giftige besjes eten,' legt Sem uit.

Maar Maan gaat niet mee in dit verhaal. 'Ik geloof het niet want mijn oma heeft zulke besjes in de tuin en die kun je gewoon eten. Ik ga daar met oma altijd taart van bakken.'

Dan leg ik een foto van een meisje in de kring en ik vraag: 'Geloof je mij als ik zeg dat dit meisje heel stoer is?'

'Nee, want ze kijkt heel bang.'

'Mag je dan nooit bang zijn als je heel stoer bent?'

'Wel als er een leeuw binnen komt.'

'Wat als op die foto er net een leeuw de kamer binnen kwam. Geloof je dan dat het meisje normaal heel stoer is?'

'Nee, want ze kijkt bang.'

'En als ik nou heel veel foto's heb waarop ze stoer kijkt.'

'Nee, ik geloof het niet.'

'En als 10 mensen zeggen dat ze stoer is?'

'Nee.'

Pas als 100 mensen het zeggen geloven de kinderen dat dit meisje stoer kan zijn.

Bij een foto van een oude man stel ik de vraag: 'Als ik vertel dat dit opaatje een dief is, geloof je me dan?'

'Nee, want hij ziet er heel netjes uit.'

'Nee, want hij kijkt heel aardig.'

'Nee, want opaatjes zijn nooit dieven.'

'Een boef ziet er heel anders uit. Die heeft altijd een pak aan met zwart-witte streepjes.'

'Zouden er geen slimme boeven zijn die juist heel nette kleren aandoen zodat je ze niet herkent?'

'Nee, je kunt ze altijd herkennen!'

De kleuters blijken er heel stellig in te geloven dat je dieven goed kunt herkennen. We denken nog een tijdje verder over waarom en wanneer ze iemand geloven. Het blijkt dat de meeste kinderen iets pas geloven als ze het zelf gezien of meegemaakt hebben. Of als papa of mama iets zegt. De juf of meester heeft ook de nodige autoriteit!

Vraag het gratis
kennismakingspakket
filosoferen met kinderen aan op
www.filosovaardig.nl/downloads

Bijlage 1

Bijlage 2

Print de aantal-kaarten zes keer.

1

10

100

10000

Bijlage 3

